

Cuntas Leithreasa 2019

Vóta 23

An tÚdarás Clárúcháin Maoine

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 23, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, tugaim tuairisc sa chuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2019 ar thuarastail agus speansais an Údaráis Chlárúcháin Maoine.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna

- (a) arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa 2019, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain, agus
- (b) arna soláthar ar mhaithe le seirbhísí soláthair chaipitil in 2019, as leithreasaí neamhchaite a bhain le 2018, faoi na socruithe a bunaíodh le halt 91 den Acht Airgeadais 2004 maidir le géilleadh iarchurtha.

Dlítear farasbarr €1.417 milliún a ghéilleadh don Stáchtiste.

Is cuid den chuntas iad an Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Cuntasaíochta agus nótaí 1 go 6.

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Cuntasaíochta

Tá na polasaithe agus na prionsabail chuntasaíochta chaighdeánacha chun cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i gCiorclán 27de 2019, curtha i bhfeidhm agus an cuntas á ullmhú ach amháin i leith na gcásanna seo a leanas i ndáil le sócmhanní caipitil.

Luacháil sócmhainní caipitil

Ní chuireann an tÚdarás Clárúcháin Maoine táirseach chaighdeánach an €1,000 i bhfeidhm chun a shócmhainní caipitil a chaipitliú.

Ráiteas Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá agam as cinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais a chothabháil agus a fheidhmiú ag an Údarás.

Déantar an fhreagracht seo a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom féin agus i gcomhthéacs mo chuid dualgas eile mar Phríomhfheidhmeannach an Údaráis. Freisin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach ráthaíocht réasúnta seachas dearbhráthaíocht a thabhairt go bhfuil sócmhainní cumhdaithe, idirbhearta údaráithe agus taifeadta go cuí, agus go ndéantar earráidí ábhartha nó mírialtachtaí eile cé acu a chosc nó go ndéanfaí iad a aimsiú go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe inmheánacha airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtacht faoi athbheithniú a leanann ar aghaidh.

Is mar seo a leanas atá an seasamh maidir leis an timpeallacht rialaithe airgeadais, creat na nósanna imeachta riaracháin, tuairisciú bainistíochta agus iniúchadh inmheánach.

Seirbhísí Comhroinnte

Cuirtear feidhmeanna párolla agus acmhainní daonna ar fáil ar bhonn seirbhísí comhroinnte ag an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte (Vóta 18). Bíonn an tOifigeach Cuntasaíochta don Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte freagrach as rialuithe a oibriú laistigh den ionad seirbhísí comhroinnte. Tá próiseas iniúchta curtha i bhfeidhm ag an Oifigeach Cuntasaíochta don Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte chun dearbhú neamhspleách a sholáthar maidir le hoibriú na rialuithe laistigh de sheirbhísí comhroinnte.

Braithim freisin ar litir dhearbhaite ó Oifigeach Cuntasaíochta na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais go bhfeidhmítear na rialuithe cuí i soláthar seirbhísí comhroinnte bainistíochta airgeadais don Oifig. Tá mo chuid freagrachtaí comhlíonta agam maidir le riachtanais an chomhaontaithe leibhéal seirbhíse idir an Oifig seo agus an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais as na seirbhísí sin a sholáthar.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na nithe seo a leanas ina gcuid di.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal i gcás gur sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus gníomhaíocht cheartaitheach chuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúcháireachta ann chun comhairle a chur orm maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí i ndáil leis an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais.
- Tá nósanna imeachta i gcomhair na bpríomhphróiseas gnó go léir doiciméadaithe.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Éilimh Chúitimh

Feidhmíonn an tÚdarás Clárúcháin Maoine córas teidil a thugann ráthaíocht Stáit ar shealbhóir cláraithe teidil le haghaidh maoine. Tá an Stát faoi cheangal aon duine a fhulaingíonn caillteanas, trí bheith ag brath ar an gclár, a shlánú. I ngnáthchúrsa a ghnó, faigheann an tÚdarás éilimh chúitimh faoi Alt 120 den Acht um Chlárú Gníomhas agus Teideal 1964. D'fhéadfadh éilimh teacht chun cinn mar gheall ar earráid, brionnú nó calaois maidir le clárú teidil.

Déanaim maoirseacht ar chur i bhfeidhm creat frith-chalaoise, a bhfuil sé mar aidhm aige ár neamhchosaint ar chalaois in aghaidh na gclár agus na caillteanas ó chalaois a íoslaghdú. Treoraíonn an creat seo cur i bhfeidhm ár straitéise maidir le hiomláine na gclár a chothabháil, cearta maoine cláraithe a chosaint agus acmhainní poiblí a chosaint.

Tá achoimre ar na híocaíochtaí a rinneadh faoi Alt 120 den Acht um Chlárú Gníomhas agus Teideal 1964 leagtha amach i Nóta 6.1 a ghabhann leis na cuntais. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí cúitimh in 2019 a bhain go sonrach le calaois nó le brionnú. Tá líon beag iarratas ar líomhnaíodh iad a bheith calaoiseach fós á n-imscrúdú.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Deimhním go bhfuil creatlach nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmलगin agus cuntasachta agus, go háirithe, gurb ann dóibh seo a leanas

- córas buiséadaithe iomchuí le buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag bainistíocht shinsearach
- athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag lucht bainistíochta sinsearaí ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamh-mheastachán
- córas bainistíochta rioscaí i bhfeidhm taobh istigh den Údarás
- córais atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú
- treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil chomh maith le disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail.

Neamh-chomhlíonadh rialacha soláthair

Cinntíonn an tÚdarás go ndírítear aird iomchuí ar an dea-chleachtas um cheannach agus go mbíonn nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh le gach treoirlíne ábhartha a chinntiú. Chomhlíon an tÚdarás na treoirlínte ach amháin i gcás trí chonradh (os cionn €25,000) arbh fhiú €170,236 iad (gan CBL a áireamh) a liostaíodh i mo thuairisceán bliantúil maidir le Ciorclán 40/2002. Déantar iad seo a bhriseadh síos mar seo a leanas:

- Conradh ar luach €61,469, a dámhadh ar dtús trí phróiseas tairisceana iomaíoch. Rolladh an conradh ar aghaidh go dtí go gcuirfí próiseas nua soláthair i gcrích. Bronnadh conradh nua i mí Iúil 2019 tar éis próiseas iomaíoch.
- Conradh, ar luach €45,374 a bronnadh ar dtús tar éis próiseas iomaíoch. Níor mhór an próiseas seo a rolladh ar aghaidh mar tá ceisteanna ailtireachta ann a d'fhéadfadh cosc a chur ar shainmhíniú ar riachtanas nua. Meastar go réiteofar é seo in 2020.
- Bronnadh conradh, ar luach €63,393 ar dtús faoi phróiseas iomaíoch faoi chreat OGC/O agus rolladh ar aghaidh é go dtí go mbeidh próiseas soláthair nua críochnaithe.

Tá mionsonraí faoi na conarthaí eisceachtúla seo curtha ar fáil mar chuid den fhaisnéis ar sé chonradh le luach iomlán de €495,703 (gan CBL san áireamh) a chuimsítear ar an tuairisceán bliantúil maidir le Ciorclán 40/2002 chuig Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Iniúchadh inmheánach agus Coiste Iniúchta

Deimhním go bhfuil feidhm iniúchta inmheánach ag an Údarás le pearsanra atá oile go cuí, a fheidhmíonn de réir cairte scríofa atá faofa agam. Téann anailís ar na rioscaí airgeadais sin atá os comhair an Údaráis i bhfeidhm ar a cuid oibre agus tá a cuid pleananna bliantúla iniúchta inmheánaigh, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís seo. Tá sé d'aidhm ag na pleananna seo na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnta. Déanaim féin an fheidhm inmheánach iniúchta a athbhreithniú ó am go chéile chomh maith leis an gCoiste Iniúchta. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam le cinntiú go ndéantar tuairiscí na feidhme iniúchta inmheánaigh a athleanúint.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Údarás a aithníonn agus a thuairiscíonn príomhrioscaí agus na gníomhaíochtaí bainistíochta a bhíonn á dtógáil le tabhairt fúthu agus, a mhéid agus is féidir, na rioscaí seo a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm a aithníonn na príomhrioscaí don Roinn agus tá siad sin aitheanta, measta agus grádaithe de réir a dtábhachta. Déantar athbhreithniú agus uasdátú ar an chlár ag an mBord Bainistíochta go ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe seo le hacmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh le cinntiú go ndéantar bainistiú ar rioscaí go leibhéal inghlactha.

Déanann an clár riosca cur síos ar na rialuithe agus gníomhaíochtaí is gá leis na rioscaí a mhaolú agus sannann sé freagracht as rialuithe a oibriú do bhaill foirne shonracha.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a dhéanamh agus don bhainistíocht agus don Bhord Bainistíochta, nuair is iomchuí, ar bhealach tráthúil. Deimhním go bhfuil na príomhrioscaí agus na rialuithe gaolmhara aitheanta agus go bhfuil próisis curtha i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh aitheanta a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta ag an Údarás le monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta do bhainistiú agus rialú riosca. Bíonn monatóireacht agus athbhreithniú an Údaráis ar éifeachtacht an chórais um rialú inmheánach airgeadais á threorú ag obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus an bhainistíocht shinsearach laistigh den Údarás, le freagracht as forbairt agus cothabháil ar an chreat um rialú inmheánach airgeadais.

Saincheisteanna rialaithe inmheánaigh airgeadais

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach airgeadais bainteach le 2019, ba chúis le, nó a d'fhéadfadh a bheith mar chúis le caillteanas ábhartha.

Elizabeth Pope

Oifigeach Cuntasaíochta

An tÚdarás Clárúcháin Maoine

30 Márta 2020

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuairisc le cur faoi bhráid Tithe an Oireachtais

Vóta 23 An tÚdarás Clárúcháin Maoine

Tuairim ar an gcuntas leithreasa

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithreasa do Vóta 23 An tÚdarás Clárúcháin Maoine don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2019 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993.

I mo thuairimse,

- léirítear go cuí sa chuntas leithreasa na fáiltais agus an caiteachas a bhain le Vóta 23 An tÚdarás Clárúcháin Maoine don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2019, agus
- ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Bonn faoin tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht arna fhógairt ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin san *Réamhrá leis na Cuntais Leithreasa*. Níl baint ná páirt agam le An tÚdarás Clárúcháin Maoine agus tá na freagrachtaí eitice eile atá orm de réir na gcaighdeán comhlíonta agam.

Creidim gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé le bonn a chur faoi mo thuairim.

Tuairisc ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm le tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta san *Réamhrá leis na Cuntais Leithreasa*.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Seamus MacCárthaigh

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

9 Meán Fómhair 2020

Vóta 23 An tÚdarás Clárúcháin Maoine

Cuntas Leithreasa 2019

		2019		2018
		Soláthar Meastacháin		Toradh
		€000	€000	€000
Caiteachas an chláir				
A	Clárlann na Talún agus Clárlann na nGníomhas a bhainistiú			
	<i>Bunaidh</i>	31,059		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	56		
			31,115	28,266
			29,727	
Ollchaiteachas			31,115	28,266
	<i>Lúide</i>			
B	Leithreasaí-i-gcabhair		610	759
			639	
Glanchaiteachas			30,505	27,507

Farasbarr

Dlífear farasbarr na suime a soláthraíodh, os cionn na glansuime a feidhmíodh, a ghéilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais 2004, féadfar gach cuid nó cuid d'aon leithreasa neamhchaite le haghaidh seirbhísí soláthair chaipitil a thabhairt anonn lena caitheamh sa bhliain dar gcionn.

	2019	2018
	€	€
Farasbarr	1,417,409	1,227,029
Géilleadh iarchurtha	—	(56,000)
Farasbarr le géilleadh	1,417,409	1,171,029

Elizabeth Pope

Oifigeach Cuntasaíochta

An tÚdarás Clárúcháin Maoine

30 Márta 2020

Nótaí a ghabhann leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2019

	2019		2018
	€000	€000	€000
Pá		25,301	24,204
Neamhphá		4,426	4,062
Ollchaiteachas		29,727	28,266
<i>Lúide</i>			
Leithreasai-i-gcabhair		639	759
Glanchaiteachas		29,088	27,507
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Ceannacháin airgid tirim	(1,070)		
Dímheas	478		
Caillteanas ar dhiúscairtí	1	(591)	(430)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Laghdú ar fhabhruithe deiridh	(48)		
Méadú ar stoc	(7)	(55)	62
Caiteachas díreach		28,442	27,139
Caiteachas a iompraíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		8,291	7,261
Measchíosanna		2,279	2,451
Glanchostas an chláir		39,012	36,851

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá suim an ghlanchaiteachais ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas i ndáil le Vóta 23 a iompraíodh in áit eile.

	2019	2018
	€000	€000
Vóta 12 Aoisliúntais agus Liúntais Scoir	7,268	6,256
Vóta 13 Oifig na nOibreacha Poiblí	880	865
Vóta 18 Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	54	51
Vóta 24 Dlí agus Ceart agus Comhionannas – Ionad Seirbhísí Airgeadais Comhroinnte	89	89
	8,291	7,261

Nóta 2 Ráiteas ar an Staid Airgeadais mar a bhí 31 Nollaig 2019

	Nóta	2019 €000	2018 €000
Sócmhainní caipitil	2.1	2,241	1,789
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.2	2,405	2,521
Stoic	2.3	139	132
Iarmhéideanna dochair eile	2.4	149	154
Réamhíocaíochtaí		493	519
Ioncam fabhraithe		8	6
Iomlán na sócmhainní reatha		3,194	3,332
Lúide dliteanais reatha			
Speansais fhabhraithe		129	208
Iarmhéideanna creidmheasa eile	2.5	2,538	2,587
Glanmhaoiniú ón Státchiste	2.6	16	88
Iomlán na ndliteanas reatha		2,683	2,883
Glansócmhainní reatha		511	449
Glansócmhainní		2,752	2,238
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe Stáit	2.7	2,752	2,238

2.1 Sócmhainní caipitil

	Troscán agus feistis €000	Trealamh oifige agus TF €000	Sócmhain ní á bhforbairt €000	Iomlán €000
Ollsócmhainní				
Costas ag 1 Eanáir 2019	3,709	33,854	548	38,111
Breiseanna	19	435	609	1,063
Athaicmiú ^a	—	24	(24)	—
Coigeartú ^b	—	—	(132)	(132)
Diúscairtí	—	(640)	—	(640)
Costas ag 31 Nollaig 2019	3,728	33,673	1,001	38,402
Dímheas carntha				
Iarmhéid tosaigh ag 1 Eanáir 2019	3,569	32,753	—	36,322
Dímheas don bhliain	27	451	—	478
Dímheas ar dhiúscairtí	—	(639)	—	(639)
Dímheas carntha ag 31 Nollaig 2019	3,596	32,565	—	36,161
Glansócmhainní ag 31 Nollaig 2019	132	1,108	1,001	2,241
Glansócmhainní ag 31 Nollaig 2018	140	1,101	548	1,789

Mar thoradh ar athbhreithniú cuimsitheach ar chaiteachas maidir le sócmhainní caipitil:

- athaicmíodh sócmhainní caipitil a bhí á bhforbairt mar shócmhainní TF, agus
- laghdaíodh costas sócmhainní caipitil a bhí á bhforbairt chun forchostais a caipitlíodh roimhe a eisiamh.

2.2. Banc agus airgead tirim

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
larmhéideanna agus airgead tirim an Phámháistir Ghinearálta	606	665
larmhéideanna i gcuntais bhainc thráchtála	1,799	1,856
	2,405	2,521

2.3 Stoic

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Stáiseanóireacht	90	82
Ábhar inchaite TF	37	40
Soláthairtí Ilghnéitheacha	12	10
	139	132

2.4 larmhéideanna dochair eile

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Táillí tógála in-fhorchúitithe	38	35
Asbhaintí párolla á gcoinneáil ar fionraí	111	119
	149	154

2.5 Iarmhéideanna creidmheasa eile

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Suimeanna dlíte don Stát		
Cáin ioncaim	333	316
Árachas Sóisialach Pá- Choibhneasa	195	174
Cáin Bhreisluacha	31	29
Fáltais bhreise atá le híoc leis an Státchiste	1,799	1,856
	2,358	2,375
Asbhaintí párolla á gcoinneáil ar fionraí	180	187
Dlíte don OOP	—	25
	2,538	2,587

2.6 Glanmhaoiniú ón Státchiste

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Farasbarr le géilleadh	1,417	1,171
Géilleadh iarchurtha	—	56
Deontas Státchiste neamhtharraingte	(1,401)	(1,139)
Glanmhaoiniú ón Státchiste	16	88
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	2,405	2,521
Iarmhéideanna dochair: fionraí	149	154
	2,554	2,675
Creidiúnaithe		
Dlíte don Stát	(2,358)	(2,375)
Iarmhéideanna creidmheasa: fionraí	(180)	(212)
	(2,538)	(2,587)
	16	88

2.7 Cuntas mhaoiniú an Stáit

	Nóta	2019	2018
		€000	€000
larmhéid ag 1 Eanáir		2,238	1,870
Eisiócaíochtaí ón Vóta			
Soláthar meastacháin	Cuntas	30,505	
Farasbarr le géilleadh	Cuntas	(1,417)	
Glanvóta		29,088	27,507
Caiteachas (airgead tirim) a tabhaíodh in áit eile	1	8,291	7,261
Caiteachas neamh-airgid - measchíosanna	1	2,279	2,451
Nithe eile (nach airgead tirim iad)	2.2	(132)	—
Glanchostas an chláir	1	(39,012)	(36,851)
larmhéid ag 31 Nollaig		2,752	2,238

2.8 Ceangaltais**Ceangaltais dhomhanda**

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Soláthar earraí agus seirbhísí	424	283

2.9 Dlíteantais aibithe

ag 31 Nollaig	2019	2018
	€000	€000
Meastacháin faoi dhlíteanais aibithe nár glanadh ag deireadh na bliana	—	5

2.10 Dlíteanais Theagmhasacha

Tá baint ag an Údarás le roinnt imeachtaí dlí atá ar feitheamh agus a d'fhéadfadh dlíteanais a ghiniúint, ag brath ar thoradh na dlíthíochta. Tá aon mhéid iarbhair nó uainiú na ndlíteanais féideartha neamhchinnte. Áirítear leis seo na cásanna cúitimh faoi Alt 120 mar a thuairiscítear i nóta 6.1 thíos agus dá dtagraítear sa Ráiteas um Rialú Inmheánach Airgeadais.

Nóta 3 Caiteachas an Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Tá clár amháin ag an Vóta maidir le bainistiú Chlárlann na Talún agus Chlár na nGníomhas. Caiteachas riaracháin is ea an caiteachas uile faoin gclár seo.

		2019		2018
		Soláthar Meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais		25,895	25,301
ii	Taisteal agus cothú		110	95
iii	Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha		1,500	1,055
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide		900	785
v	Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha			
	Bunaidh	2,117		
	Géilleadh iarchurtha	56		
		2,173	2,069	1,867
vi	Speansais áitribh oifige	512	398	341
vii	Seirbhísí comhairleoireachta agus athbhreithnithe ar luach ar airgead agus ar pholasaithe	25	24	26
		31,115	29,727	28,266

Athruithe suntasacha

Leagtar amach leis an méid seo a leanas na cúiseanna le hathruithe suntasacha ar chaiteachas riaracháin (+/- 25% agus €100,000).

i Tuarastail, pá agus liúntais

Soláthar Meastacháin €25.895 milliún, toradh: €25.301 milliún

Baineann an gannchaiteachas leis an neamhábaltacht poist áirithe a líonadh go dtí ráithe 4 mar gheall ar mhoilleanna san fheachtas earcaíochta.

iii Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha

Soláthar Meastacháin €1.5 milliún, toradh: €1.055 milliún

Baineann an gannchaiteachas leis an líon beag Éileamh ar Chúiteamh faoi Alt 120 a fócadh in 2019. Bíonn sé deacair uainiú agus toradh na híocaíochta maidir le héilimh dá leithéid a chinneadh. .

vi Speansais áitribh oifige

Soláthar Meastacháin €512,000, toradh: €398,000

Níor tugadh faoi aon tionscadal suntasach cothabhála oifige in 2019 as ar tháinig caiteachas laghdaithe ar áitribh oifige.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

		2019		2018
		Measta	Réadaithe	Réadaithe
		€000	€000	€000
1	Fáltais ó rannaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí ^a	610	639	759
Iomlán		610	639	759

Nóta ^a Tagraíonn figiúr 2018 do asbhaintí a bhaineann le pinsean. Cuireadh ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ina n-ionad seo ón 1 Eanáir 2019.

4.2 Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státhchiste

	2019	2018
	€000	€000
Iarmhéid ag 1 Eanáir	1,856	2,113
Táillí Chlárlann na Talun	68,413	65,374
Táillí Chlárlann na nGníomhas	1,377	1,464
Táillí bhunchíosanna a fuarthas	75	78
Íoctha anonn leis an Státhchiste	(69,922)	(67,173)
Iarmhéid deiridh mar a bhí ag 31 Nollaig	1,799	1,856

Nóta 5 Soláthar Foirne & Luach Saothair

5.1 Líon na bhFostaithe

Comhionann le fostaithe lánaimsire	2019	2018
Líon foirne ag deireadh na bliana	529	509

5.2 Pá

	2019	2018
	€000	€000
Pá	23,392	22,483
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgas speisialta nó dualgas breise	19	30
Liúntais eile	66	67
Ragobair	137	101
ÁSPC an Fhostóra	1,687	1,523
Pá iomlán	25,301	24,204

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoir í €10,000 nó níos mó	Íocaíocht aonair ab airde	
			2019	2018
			€	€
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgas speisialta nó dualgas breise	11	—	7,994	7,194
Liúntais eile	26	—	7,942	7,838
Ragobair	102	1	12,618	8,415
Luach saothair breise i níos mó ná aon chatagóir amháin	15	3	14,473	12,725

5.4 Ró-íocaíochtaí párolla

ag 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2019	2018
		€	€
Ró-íocaíochtaí	55	198,970	241,157
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	20	90,236	110,377

Aistríodh 3 phlean aisghabhála ró-íocaíochta i leith triúir ar luach €1,529 chuig Ranna eile sa bhliain.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Cúiteamh agus costais dlí

Tá gach teideal atá cláraithe ar an gClár Talún ráthaithe ag an Stát. Foráiltear in Alt 120 den Acht um Chlárú Teidil 1964 go n-íocfar cúitimh (agus costais ábhartha) i leith caillteanais a tharlaíonn d'aon duine trí bheith ag brath ar an gclár agus nach é féin nó a ghníomhaire is cúis leis an gcaillteanas, nó nár chuidigh sé féin nó a ghníomhaire go substaintiúil leis an gcaillteanas trí gníomh, faillí nó mainneachtain. Íocadhocht n-íocaíocht chúitimh déag faoi Alt 120 i 2019 (2018: 11), agus leagtar amach na costais iomlána seo thíos.

Déantar na costais dlí a íocadh le linn na bliana a chatagóiriú mar seo a leanas:

				2019	2018
	Líon na gcásanna	Costais dlí íoctha ag an Údarás €000	Cúiteamh bronnta €000	Costais dlí bronnta €000	lomlán €000
Éilimh faoi Alt 120 den Acht um Chlárú Teidil 1964	18	—	—	15	11

6.2 Cónascadh

Mar chuid de Chlár Athchóirithe na Seirbhíse Poiblí, rinne an Rialtas cinneadh ar 31 Deireadh Fómhair 2012 chun an Oifig Luachála, Suirbhéireacht Ordanáis Éireann agus an tÚdarás Clárúcháin Maoine a chónascadh. Mar thoradh air sin, cruthófar eagraíocht nua, ar a dtabharfar Tailte Éireann. Beidh Tailte Éireann freagrach as roinnt feidhmeanna tábhachtacha, lena n-áirítear córas clárúcháin réadmhaoine an Stáit, bonneagar mapála agus suirbhéireachta an Stáit, seirbhís luachála réadmhaoine an Stáit agus forbairt agus cothabháil faisnéise geospásúil an Stáit.

Tá gá le reachtaíocht phríomha chun an t-aonán nua a bhunú. Tá dréachtú an Bhille um Thailte Éireann ag dul ar aghaidh chun soláthar a dhéanamh don chónascadh fós. Aistríodh an fhreagracht as Tailte Éireann a bhunú go dtí an Roinn Pleanála Tithíochta agus Rialtais Áitiúil ó 1 Eanáir 2018.